

УДК 616.12-073

Функціональна діагностика серцево-судинних хвороб

16 березня 2017 р. у ДУ «Інститут серця МОЗ України» відбулася п'ята щорічна науково-практична конференція «Функціональна діагностика серцево-судинних хвороб». Її співorganizаторами стали Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика та ДУ «Інститут серця МОЗ України». Основна мета проведення конференції – привернути увагу практичних лікарів до сучасних можливостей методів функціональної діагностики, обговорити стан підготовки нормативних документів з функціональної діагностики. Серед понад 250 учасників конференції були головні позаштатні спеціалісти з функціональної діагностики різних регіонів України, лікарі з функціональної діагностики, кардіологи, терапевти, інтерни, представники кафедр, на яких здійснюється навчання лікарів з функціональної діагностики. Генеральним партнером конференції виступила фармацевтична компанія Sanofi (Франція).

Генеральний директор ДУ «Інститут серця МОЗ України» член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор **Борис Михайлович Тодуров** на відкритті конференції розповів учасникам конференції про сучасні можливості діагностики та лікування серцево-судинних захворювань в очолюваній ним клініці, розкрив зростаючий освітній і науковий потенціал кафедр НМАПО ім. П.Л. Шупика, розташованих на базі Інституту серця МОЗ України.

Пленарне засідання конференції розпочалося з майстер-класу «Порушення ритму серця в пацієнтів з постійним кардіостимулятором», який провів **доцент кафедри функціональної діагностики НМАПО ім. П.Л. Шупика кандидат медичних наук Віктор Олександрович Куць**. Він розглянув основні принципи будови і функціонування штучних водіїв ритму (ШВР) серця, особливості ведення пацієнтів з імплантованими кардіостимуляторами. Найбільшу увагу доповідач звернув на характеристику порушень ритму серця в пацієнтів з ШВР, можливості їх моніторингування за допомогою самих імплантованих пристроїв. Також було вказано на можливість виникнення порушень ритму серця, які можуть

бути спричинені некоректною роботою ШВР, і можливості корекції цих порушень.

Доцент кафедри променевої діагностики факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького кандидат медичних наук Михайло Степанович Сороківський у доповіді «Аритмічні причини синкопальних станів» розповів про порушення ритму, які можуть спричинити втрату свідомості. Під час виступу були розглянуті загальні принципи класифікації синкопальних станів, особлива увага була присвячена втратам свідомості кардіального генезу, причинами яких є аритмії. Окремо було обговорено питання діагностичних підходів до виявлення аритмічних причин синкопальних станів, наведено відповідні рекомендації щодо лікування та профілактики втрат свідомості, викликаних надмірними прискоренням або сповільненням серцевого ритму.

Доцент кафедри променевої діагностики факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького кандидат медичних наук Уляна Петрівна Черняга-Ройко продовжила конференцію доповіддю «Диференціальна діагностика тахікардій з широкими комплексами QRS». У своєму виступі У.П. Черняга-Ройко окреслила основні алгоритми, які можуть бути використані для диференційної діагностики тахікардій з широкими комплексами QRS, докладно зупинившись на новітніх підходах. У доповіді наведено низку клінічних прикладів, за допомогою яких вдалося зробити максимально зрозумілими особливості диференційної діагностики «широких» тахікардій, що є необхідною умовою для успішного лікування таких пацієнтів.

Доцент кафедри променевої діагностики НМАПО ім. П.Л. Шупика кандидат медичних наук Наталія Миколаївна Носенко виступила з доповіддю «Аортальний стеноз: ехокардіографічна оцінка, помилки, тактика». Вона підкреслила важливість своєчасної діагностики і правильної оцінки однієї з найпоширені-

ших набутих вад серця – аортального стенозу. Доповідач зупинилася на сучасних методах ехокардіографічної діагностики аортального стенозу, яка є основою для вибору подальшої тактики лікування пацієнтів з цією вадою серця. Спираючись на власний досвід і американські рекомендації 2017 р., Н.М. Носенко запропонувала увазі слухачів низку практичних рекомендацій, спрямованих на уникнення типових діагностичних помилок при ехокардіографічній діагностиці аортального стенозу.

Доцент кафедри променевої діагностики факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, кандидат медичних наук Неля Дмитрівна Оришин продовжила хід конференції доповіддю на тему «Ехокардіографічна діагностика ускладнень інфаркту міокарда». У доповіді було розглянуто принципи ехокардіографічної діагностики основних ранніх і пізніх ускладнень гострого інфаркту міокарда. Великою кількістю клінічних прикладів з власної практики доповідач продемонструвала сучасні можливості діагностики життєво небезпечних ускладнень інфаркту міокарда за допомогою ехокардіографії, підкреслила надзвичайну важливість своєчасної діагностики цих ускладнень для правильного вибору лікувальної стратегії.

Провідний науковий співробітник ДУ «Науково-практичний медичний центр дитячої кардіології та кардіохірургії МОЗ України» кандидат медичних наук Ігор Григорович Лебідь поділився зі слухачами своїм досвідом у доповіді на тему «Оцінка толерантності до фізичного навантаження у дорослих із природженими вадами серця». Доповідач розповів про способи використання доступної широкої загалу навантажувальної проби – степ-тесту Мастера для визначення функціональних можливостей дорослих пацієнтів, у минулому прооперованих з приводу природженої вади серця. Доповідач наголосив на важливості тривалого і ретельного динамічного спостереження за пацієнтами, яким була проведена хірургічна корекція природжених вад серця.

Доповідь **асистента кафедри функціональної діагностики НМАПО ім. П.Л. Шупика Наталії Юрїївни Васильєвої** «Когнітивні порушення у пацієнтів з артеріальною гіпертензією» стосувалася ролі електроенцефалографії та дослідження викликаних потенціалів в оцінці стану головного мозку як органа-мішені при гіпертонічній хворобі, можливостей використання виявлених змін як критері-

їв вибору терапії та оцінки ефективності лікування. Доповідач звернула увагу на важливість належної корекції підвищеного артеріального тиску з метою запобігання зниженню когнітивної функції, продемонструвала клінічні приклади.

Головний лікар лабораторії сну кандидат медичних наук Юрій Несторович Погорецький розповів учасникам про сучасні методи діагностики порушень сну. Найбільшу увагу доповідач присвятив ще недостатньо поширеній в Україні методиці функціональної діагностики порушень сну – полісомнографії, яку втім внесено в перелік методів функціональної діагностики згідно з Наказом МОЗ України № 768 про кваліфікаційні характеристики лікарів з функціональної діагностики від 26.07.2016 р. Ю.Н. Погорецький підкреслив, що обізнаність широкого загалу лікарів з проблемою синдрому нічного апное в Україні залишається на доволі низькому рівні. Така нескладна методика, як кардіореспіраторний моніторинг, повинна якнайширше використовуватися для скринінгу пацієнтів з підозрою на нічне апное. Використання СРАР-терапії в пацієнтів з вираженим синдромом нічного апное може суттєво полегшити лікування і поліпшити прогноз у пацієнтів із серцево-судинними захворюваннями, цукровим діабетом, ожирінням.

У перерві між засіданнями конференції відбулася координаційно-методична нарада головних спеціалістів з функціональної діагностики та представників кафедр системи післядипломної освіти.

Головний позаштатний спеціаліст з функціональної діагностики МОЗ України, завідувач кафедри функціональної діагностики НМАПО ім. П.Л. Шупика, доктор медичних наук, професор О.Й. Жарінов доповів про підсумки роботи системи функціональної діагностики у 2016 р. Відбулася презентація навчального посібника «Основи електрокардіографії», нещодавно виданого співробітниками кафедри функціональної діагностики НМАПО ім. П.Л. Шупика за редакцією професора О.Й. Жарінова і доцента В.О. Куця.

Після обідньої перерви розпочався навчальний семінар «Сучасні технології моніторингу ЕКГ». З першою доповіддю «Холтеровське моніторування ЕКГ. Нові можливості інтерпретації даних» виступила **лікар Тетяна Миколаївна Гавронська**. Доповідач розповіла про використання новітніх технологій у галузі комп'ютерної обробки даних добового моніторування ЕКГ.

Вона запропонувала увазі слухачів сучасний покроковий алгоритм роботи із записом добового моніторування ЕКГ, який може використати у своїй повсякденній роботі кожен лікар, що проводить аналіз холтерівського моніторування. Під час доповіді Тетяна Миколаївна на конкретних прикладах показала, як сучасні холтерівські системи розширюють можливості діагностики складних порушень ритму в окремих категорій пацієнтів, наприклад у хворих з імплантованими штучними водіями ритму.

Навчальний семінар був продовжений доповіддю на тему «Клінічне застосування моніторингу подій» **асистента кафедри функціональної діагностики НМАПО ім. П.Л. Шупика кандидата медичних наук Наталії Олександрівни Мохначової**. Доповідач звернула увагу на можливості подійного моніторингу ЕКГ у пацієнтів із життєво небезпечними порушеннями ритму,

які не можуть бути зафіксовані на рутинній ЕКГ або під час процедури 24-годинного моніторування ЕКГ. Ретельний аналіз записів з пристроїв, які пацієнт може самостійно активізувати в домашніх умовах і переслати лікарю за допомогою сучасних інформаційних технологій, може визначити подальшу тактику лікування і нерідко врятувати життя пацієнту.

На завершення конференції **завідувач кафедри функціональної діагностики НМАПО ім. П.Л. Шупика, доктор медичних наук, професор О.Й. Жарінов** провів майстер-клас «Фібриляція та тріпотіння передсердь. Нюанси діагностики та еволюція лікування», у якому розглянув варіанти клінічного перебігу й електрокардіографічних характеристик фібриляції та тріпотіння передсердь. Були викладені нові можливості ведення хворих з позиції європейських рекомендацій 2016 р.

Підготував к. мед. н., доцент М.С. Сороківський (Львів)